

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

A.H.K. van Viegen (PvdD)

(d.d. 8 maart 2019)

Nummer

3490

Onderwerp

Effecten gifgebruik bollenvelden op omgeving

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Door de organisatie Onderzoek Bestrijdingsmiddelen en Omwonenden (OBO), een onafhankelijke onderzoeksgroep van land- en tuinbouwspecialisten, is onderzoek gedaan naar de effecten van het spuiten van gif op bollenvelden op omwonenden en de omgeving. Uit dit onderzoek blijkt dat zowel mens als dier (gezondheids)schade ondervinden van het gifgebruik op de bollenvelden, zoals in de Bollenstreek in Zuid-Holland. Uit het onderzoek blijkt verder dat de grond bij de huizen van omwonenden vijf tot tien keer hogere concentraties zitten van een aantal pesticiden dan in de grond rond huizen van mensen die niet in de omgeving van bollenvelden wonen. Zelfs in de luiers van baby's, die op 250 meter van de bollenvelden leven, is gif gevonden. Naar aanleiding van deze zorgwekkende informatie legt de Partij voor de Dieren de volgende vragen aan u voor.

1. *Kent u de berichten 'Meer blootstelling aan gif dan gedacht'¹ en 'Dieren hebben ook last van gif in de Bollenstreek'?²*

Antwoord

Ja.

2. *Wat vindt u van deze berichtgeving?*

Antwoord

Wij vinden het prematuur om hier al een uitgebreide reactie op te geven. Het TV-programma Zembla berichtte over het door het RIVM gecoördineerde "Onderzoek Bestrijdingsmiddelen en Omwonenden" (OBO) aan de hand van een uitgelekt concept, terwijl dit nog niet was afgerond. Het onderzoek betreft een zogenaamd blootstellingsonderzoek, het onderzoek doet geen uitspraken over de gezondheidseffecten van de gevonden hogere blootstelling. Hoewel deze vroegtijdige media-aandacht de zorgvuldige afronding doorkruist, heeft het RIVM

¹ <https://nos.nl/nieuwsuur/video/2274852-meer-blootstelling-aan-gif-bij-bollenvelden-dan-gedacht.html>

² <https://www.omroepwest.nl/nieuws/3774828/Dieren-hebben-ook-last-van-gif-in-de-Bollenstreek>

hoofdonderzoeker Prof. Dr. Ir. Roel Vermeulen van de Universiteit Utrecht gevraagd om in het kort de hoofdlijn van de resultaten toe te lichten aan Zembla.

<https://www.bestrijdingsmiddelen-omwonenden.nl/nieuws/vroegtijdige-media-aandacht-voor-resulaten-onderzoek-bestrijdingsmiddelen-omwonenden>)

3. *Deelt u onze mening dat de beschreven situatie zorgwekkend en ernstig is en dat er op korte termijn maatregelen genomen moeten worden om mensen en dieren beter te beschermen tegen landbouwgif? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 2: Wij willen over de ernst en de zorgwekkendheid van de situatie nog geen standpunt innemen.

Het RIVM zal binnen enkele weken het definitieve onderzoeksrapport, met een extra toelichting, naar de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat en van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit sturen. Zodra de ministeries het rapport vervolgens naar de Tweede Kamer sturen, wordt het openbaar. Op basis daarvan kan een gerichte discussie over ernst en de noodzakelijke maatregelen plaatsvinden.

Het Rijk zal op basis van de uitkomst van dit onderzoek en het verkennend gezondheidsonderzoek dat op 6 juli 2018 is verschenen, een beslissing nemen over een vervolgonderzoek.

4. *Welke mogelijkheden zie het college om maatregelen te nemen om mensen en dieren beter te beschermen tegen de blootstelling van gifgebruik op de bollenvelden en in de overige landbouw en het gifgebruik fors te beperken?*

Antwoord

De provincie heeft geen zelfstandige wettelijke bevoegdheden om het gebruik en/of de emissies terug te dringen. De toelating van gewasbeschermingsmiddelen is op Europees niveau geregeld, regels voor beperking van emissies zijn vastgelegd in het Activiteitenbesluit Wet Milieubeheer en sterk gericht op reductie van emissie naar water. Deze laatste regels zijn begin 2018 verder aangescherpt met het oog op verdere vermindering van de emissie naar oppervlaktewater. Volgens de Nota van Toelichting bij deze laatste wijziging lift het verminderen van blootstelling van omwonenden hierin mee. De provincie heeft bij de handhaving van deze regels geen rol.

De provincie Zuid-Holland werkt samen met de hoogheemraadschappen (o.a. van Rijnland) en de Koninklijke Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur (KAVB) met gerichte projecten aan verduurzaming van de teelt gericht op verbetering van de kwaliteit van het water en de bodem. Daarvoor worden met name EU-middelen ingezet (POP3).

5. *Bent u bereid om omwonenden te informeren over de gezondheidseffecten van het gifgebruik op de bollenvelden? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 2. Op de website van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands-Midden wordt informatie gegeven aan omwonenden over de mogelijke effecten van de bestrijdingsmiddelen in het bollengebied; wat men kan doen om blootstelling te voorkomen en over het blootstellingsonderzoek zelf. De GGD neemt deel aan de klankbordgroep bij dit onderzoek. Wij zien hierbij geen aanvullende rol voor de provincie.

6. *Bent u met ons van mening dat het gifgebruik nadelige gevolgen heeft voor de (internationale) biodiversiteitsdoelen, waaraan de provincie moet voldoen? Zo nee, waarom niet?*
7. *Welke gevolgen heeft het gifgebruik op de bollenvelden op de provinciale en internationale natuur- en biodiversiteitsdoelen?*

Antwoord vraag 6 en 7:

Wat precies de gevolgen zijn van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen weten we nog niet. In algemene zin kunnen we wel stellen dat het gebruik van gif nadelig uitpakt voor vele organismen in de natuur. Vermindering van gifgebruik zal naar verwachting een positief effect hebben op de biodiversiteit.

Landelijk is als doel vastgelegd om in 2023 het aantal normoverschrijdingen voor oppervlaktewater met 90% t.o.v. 2013 te reduceren (Nota 'Gezonde Groei, Duurzame Oogst).

In opdracht van Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) wordt momenteel onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke afname van insecten met een aquatische levensfase. Mocht er sprake zijn van negatieve trends dan zal aanvullend onderzoek worden uitgevoerd naar achterliggende oorzaken. Het onderzoek wordt uitgevoerd om te kunnen beoordelen of de biologische doelen van de Kaderrichtlijn Water nog haalbaar zijn.

8. *Bent u bereid om ook het Rijk op te roepen om direct maatregelen te nemen om het gifgebruik drastisch te beperken? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Wij zijn bereid om het Rijk er op te attenderen dat de huidige normoverschrijding voor oppervlaktewater op gespannen voet kan staan met het bereiken van de Nederlandse en internationale waterkwaliteitsdoelen.

Door het het ministerie van LNV is een evaluatie van de nota Nota 'Gezonde Groei, Duurzame Oogst' aangekondigd. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) zal de nota in 2019 evalueren, waarbij een antwoord wordt gegeven op de vraag of met het ingezette beleid de doelstellingen van de nota worden gerealiseerd. Tevens verkent het PBL opties om, waar nodig, de doelen dichterbij te brengen. Uit de PBL-evaluatie zou kunnen blijken, dat aanvullende maatregelen nodig zijn om het voor 2023 gestelde doel te realiseren. Wij zullen de PBL- evaluatie en de discussie over een mogelijk vervolgonderzoek in de bollenstreek kritisch volgen.

Den Haag, 2 april 2019

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit